

Združenie sudcov Slovenska
Štúrova 29, 041 78 Košice
IČO: 31932169

Postrehy k vyhláseniu ZOJ k porovnávaciemu hodnoteniu slovenského súdnicтва Európskou komisiou zo dňa 10.4.2017

Zo správy Európskej komisie za rok 2017 pri porovnávaní hodnotenia členských štátov EÚ vyplýva výrazná nedôvera v nezávislosť súdnicтва z dôvodu, že slovenské sudy sú pri rozhodovaní pod nátlakom vlády alebo politikov, pričom aj podľa **prieskumu Svetového ekonomického fóra** Slovensko sa umiestnilo v hodnotení nezávislosti súdov na poslednom mieste.

Podľa názoru ZOJ (vyhlásenie z 10.4.2017) je to vážny signál najmä pre sudcov samotných a súčasne ide o záväzok všetkých troch mocí v štáte nájsť taký spôsob správy justície, aby boli výrazne eliminované možnosti priameho prenikania politických záujmov do rozhodovania súdov.

Je potrebné sa **stotožniť s názorom**, že všetky tri zložky štátnej moci sú povinné podieľať sa na zabezpečení nezávislosti súdnicтва a sudcov.

Nie je jednoznačne zrejmé, z akých podkladov vychádzala Európska komisia a Svetové ekonomické fórum, preto nie je možné reagovať na prípadnú správnosť, resp. nesprávnosť ich zistení.

Je ovšem nepochybné, že predovšetkým pri legislatívnej úprave podmienok nezávislého výkonu súdnicтва a nezávislosti sudcov a súdov niektoré činnosti výkonnej a zákonodarnej moci priamo **zapríčinili politizáciu justície**.

Za vlády premiérky pani Radičovej bolo zakotvené zákonom zloženie výberovej komisie, ktorá rozhoduje o vzniku funkcie sudcu spôsobom, ktorý charakterizoval ústavný súd (**PL ÚS 102/2011**) nasledovne „...so zákonom predpísaného zloženia je zjavné, že v každej výberovej komisii budú mať „prevahu“ zástupcovia, ktorí vzišli z politických zložiek moci (členovia vymenovaní z kandidátov zvolených národnou radou, resp. menovaní ministrom spravodlivosti). Napadnutá úprava teda zabezpečuje politickým zložkám moci rozhodujúci vplyv na zloženie výberových komisií, **čo môže viesť k neprimeranej politizácii výberu kandidátov** na funkciu sudcu a preto... nie je v súlade s čl. 1 ods.1 ústavy.“

Súčasne v tomto konaní bola vyslovená **protiústavnosť** zákonom zakotveného oprávnenia ministra spravodlivosti rozhodnúť o zániku predsedu súdu, bez možnosti akejkoľvek obrany odvolaného funkcionára, kde ústavný súd uviedol o. i. „...ústavný súd považuje z ústavného hľadiska za neakceptovateľné, že ustanovenia § 38 ods.5 druhej a tretej vety zák. č. 757/2004 Z. z. **neobsahujú žiadne záruky pred svojvôľou ministra spravodlivosti** pri výkone svojej právomoci odvolávať predsedu súdu... Je nezastupiteľnou úlohou zákonodarcu ustanoviť primerané právne garancie, ktoré sú spôsobilé **zabrániť prejavom svojvôle pri výkone verejnej moci**, keďže zákaz svojvôle tvorí integrálnu súčasť generálneho princípu právneho štátu vyvoditeľného z čl. 1 ods.1 ústavy“.

V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že v predmetnom súdnom konaní ústavného súdu boli účastníkmi konania (ako dotknutá osoba) **Súdna rada SR a Združenie sudcov Slovenska, ktorí zhodne tvrdili**, že ide o protiústavnú úpravu uvedených ustanovení zákona.

Nezávislá sudcovská iniciatíva ZOJ, ako aj ďalšie subjekty (Via Iuris, výrazná časť médií a v tom čase vládnuca politická garnitúra) **podporovali postup vlády a parlamentu** pri schvaľovaní týchto protiústavných ustanovení zákona, čo vo svojom dôsledku vytváralo neakceptovateľný priestor na politizáciu justície, čím sa nerešpektoval princíp nezávislosti súdnictva a sudcov (neakceptovateľný zásah do ústavného princípu delby moci).

Ak Európska komisia a Svetové ekonomické fórum vychádzalo aj z judikatúry ústavného súdu, je zrejmé, že opodstatnene poukázalo na nízku úroveň vnímania nezávislosti súdov, vzhľadom na vytvorenie legislatívneho prostredia reálne umožňujúceho politizáciu justície.

V súčasnosti pri návrhu novely justičných zákonov sú v rámci legislatívneho procesu zhodné názory Súdnej rady SR , Najvyššieho súdu SR, Generálnej prokuratúry SR a Združenia sudcov Slovenska o protiústavnosti navrhovanej novely zákona v časti o zakotvení **prioritného ustanovovania nesudcov** za členov súdnej rady výkonnou a zákonodarnou mocou (prezident republiky, Vláda SR a Národná rada SR). Vychádza sa z argumentácie záväzných právnych názorov ústavného súdu o neprípustnosti schvaľovania zákonov národnou radou, ktorými sa prekračujú ústavou dané obmedzenia (limity) a súčasne sa nerešpektuje výklad ústavného súdu k otázke prístupu k verejným funkciám za rovnakých podmienok (čl. 30 ods.4 ústavy).

V rámci tohto legislatívneho procesu **presadzuje ZOJ odlišný názor, keďže podporuje návrh vlády** na takúto zákonnú úpravu ustanovovania členov Súdnej rady SR.

Návrh zákonnej úpravy zakotvením prioritného ustanovovania nesudcov za členov najvyššieho ústavného a nezávislého orgánu súdnej moci, ktorý má prioritne zabezpečovať nezávislosť súdnictva a sudcov od ostatných orgánov štátnej moci (vláda a parlament), **reálne môže vytvoriť podmienky na výraznú politizáciu** činnosti nezávislého orgánu súdnej moci, čo sťažuje zodpovedné plnenie jej ústavných pôsobností.

Podľa názoru Združenia sudcov Slovenska ide o neakceptovateľnú politizáciu justície, čo **môže verejnosť tiež opodstatnene vnímať** ako dôvod na znižovanie dôvery o nezávislosti súdnictva a sudcov v našom štáte.

Košice 20.4.2017

JUDr. Juraj Sopoliga
prezident
Združenia sudcov Slovenska